

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 7 grudnia 2020 r. znak i numer sprawy (...) Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S. odmówił K. K. (1) prawa do świadczenia rehabilitacyjnego za okres 5 grudnia 2019 r. - 1 czerwca 2020 r. wskazując, że po ustaniu tytułu ubezpieczenia w postaci zatrudnienia pracowniczego adresat decyzji podjął pracę zarobkową w postaci pozarolniczej działalności gospodarczej. Organ powołał się na art. 17 i art. 68 ustawy o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa.

K. K. (1) wniósł odwołanie od tej decyzji domagając się przyznania prawa do świadczenia rehabilitacyjnego za objętą nią okres i wskazując, że w ramach działalności pozarolniczej nie świadczył usług, nie sprzedawał produktów a podjął jedynie dwukrotnie czynności formalne, co nie wyczerpuje pojęcia wykonywania pracy zarobkowej.

Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S. wniósł o oddalenie odwołania w całości wywodząc jak w uzasadnieniu zaskarżonej decyzji. Poza art. 17 ust. 1 ustawy wskazanej w decyzji powołał się jednak nadto na art. 13 ust. 1 tej ustawy.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny.

K. K. (1), zatrudniony w (...) spółce z ograniczoną odpowiedzialnością w G. był niezdolny do pracy od 6 czerwca 2019r.

Niezdolność ta trwała nieprzerwanie także po ustaniu tytułu ubezpieczenia tj. po dniu 31 lipca 2019r.

Ubezpieczony otrzymał wynagrodzenie za czas choroby, a następnie zasiłek chorobowy. Ostatni dzień zasiłku przypadał na 4 grudnia 2020r.

Niesporne, a nadto zaświadczenie płatnika składek – k.3 – 6 akt zasiłkowych, wnioski o zasiłek chorobowy – k. 9, 10 akt zasiłkowych, zaświadczenia (...) k. 11 – 18 akt zasiłkowych

Od 1 września 2005r. K. K. (1) ma zarejestrowaną działalność gospodarczą. Wykonywanie działalności w okresie zatrudnienia w spółce (...) i dalej w okresie niezdolności do pracy pozostawało zawieszona.

Niesporne, nadto powszechnie dostępna informacja w CEIDG, także informacja z CEIDG – k. 33, 34

W dniu 27 grudnia 2019 r. K. K. (1) wznowił prowadzenie działalności pozarolniczej.

Z tą samą datą ubezpieczony jako płatnik składek zgłosił do ubezpieczeń społecznych matkę J. K., z którą zawarł umowę zlecenia.

Dowód: zgłoszenie (...) k. 19 akt zasiłkowych, zeznania świadka J. K. (zapis skrócony k. 21), przesłuchanie K. K. (1) (zapis skrócony k. 20-21 i 52)

W związku z upływem okresu zasiłkowego K. K. (1) wystąpił w dniu 6 grudnia 2019r. z wnioskiem o świadczenie rehabilitacyjne.

Niesporne, nadto wniosek o świadczenie k. 1 – 2 akt organu - postępowania w sprawie świadczenia rehabilitacyjnego

Oceniający stan zdrowia ubezpieczonego na potrzeby tego wniosku w dniu 20 lutego 2020r. lekarz orzecznik ZUS uznał, że badany jest niezdolny do pracy i rokuje odzyskanie zdolności do wykonywania zatrudnienia w okresie 6 miesięcy.

Niesporne, nadto orzeczenie lekarza orzecznika ZUS – k. 3 akt organu – postępowania w sprawie o świadczenie rehabilitacyjne

W międzyczasie prowadzona była kontrola wykorzystywania przez ubezpieczonego zwolnień lekarskich (w taki sposób ją określono) Organ po ujawnieniu podjęcia przez ubezpieczonego zawieszono wcześniej prowadzenia działalności pozarolniczej odbierał od K. K. (1) wyjaśnienia uznając w maju 2020r., że ten wykorzystywał zwolnienia prawidłowo. Kontrola obejmowała wyłącznie analizę dokumentacji zgłoszeniowej i wpisów do CEIDG

Dowód: korespondencja stron – k. 39 – 43, zeznania świadka R. B. (zapis skrócony k. 52).

Decyzją z dnia 7 grudnia 2020r. organ rentowy przyznał K. K. (1) prawo do świadczenia rehabilitacyjnego na okres 5 grudnia 2019r. – 1 czerwca 2020r.

Niesporne, nadto decyzja – k. 8 akt organu – postępowania w sprawie świadczenia rehabilitacyjnego.

Efektom ostatecznego uznania przez organ, że podjęcie działalności oznacza jej wykonywanie było wydanie wkrótce potem decyzji zaskarżonej w niniejszym postępowaniu.

Dowód: zeznania świadka R. B. k. 52.

W ramach wznowionej działalności gospodarczej K. K. (1) nie tylko zawarł umowę zlecenia z J. K., ale osobiście po formalnym podjęciu działalności gospodarczej w dniu 27 grudnia 2019 r. czynił starania o uzyskanie lokalu usługowego od Zarządu (...) w S., co wiązało się z uczestnictwem w procesie przetargu. Odbiór przez K. K. (1) lokalu usługowego nastąpił w dniu 8 stycznia 2020 r.

W marcu i kwietniu 2020r. ubezpieczony uzyskał w ramach działalności pozarolniczej przychód ze sprzedaży towarów, odpowiednio w kwotach 987,43 zł oraz 605,80 zł. W ramach działalności od początku jej prowadzenia rozliczał też wydatki, najpierw związane z wynagrodzeniem zatrudnionej, a później (po raz pierwszy w lutym 2020r.) także z zakupem towarów.

Dowód: zbiorcze podsumowania ksiąg za rok 2019 i 2020 - k. 31 i 32.

Sąd zważył, co następuje.

Odwołanie podlegało uwzględnieniu jedynie w niewielkiej części.

Zgodnie z art. 18 ust. 1 ustawy z dnia 25 czerwca 1999r. o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa (na dzień decyzji tekst jednolity Dz.U. 2020.870 ze zm.), zwanej dalej ustawą zasiłkową, świadczenie rehabilitacyjne przysługuje ubezpieczonemu, który po wyczerpaniu zasiłku chorobowego jest nadal niezdolny do pracy, a dalsze leczenie lub rehabilitacja lecznicza rokuje odzyskanie przez niego zdolności do wykonywania zatrudnienia. Świadczenie rehabilitacyjne przysługuje przez okres niezbędny do przywrócenia zdolności do pracy, nie dłużej jednak niż przez 12 miesięcy (art. 18 ust. 2 ustawy).

Ubezpieczony traci jednak prawo do świadczenia rehabilitacyjnego, jeżeli wykonuje w okresie orzeczonej niezdolności do pracy pracę zarobkową lub wykorzystuje zwolnienie w sposób niezgodny z jego celem (art. 17 ust. 1 w zw. z art. 22 ustawy zasiłkowej). Brakiem prawa do świadczenia rehabilitacyjnego skutkowały też zgodnie z ówczesnym brzmieniem art. 18 ust. 7 ustawy zasiłkowej posiadanie przez ubezpieczonego prawa do emerytury lub renty z tytułu niezdolności do pracy, zasiłku dla bezrobotnych, zasiłku przedemerytalnego, świadczenia przedemerytalnego, rodzicielskiego świadczenia uzupełniającego, nauczycielskiego świadczenia kompensacyjnego oraz do urlopu dla poratowania zdrowia udzielonego na podstawie odrębnych przepisów.

Dodatkowo w przypadku, gdy niezdolność do pracy występuje już po ustaniu tytułu ubezpieczenia, prawo to wyłączały przesłanki wskazane w art. 13 ust. 1 ustawy zasiłkowej znajdującym odpowiednie zastosowanie do świadczenia rehabilitacyjnego na mocy art. 22 wskazanej ustawy.

Art. 13 ust. 1 ustawy zasiłkowej wyłączał (i nadal wyłącza) prawo do zasiłku chorobowego za okres po ustaniu tytułu ubezpieczenia w szeregu sytuacji. Z uwagi na fakt, iż część z nich wymieniona jest i w powołanym już wcześniej art. 18 ust. 7 ustawy zasiłkowej w istocie chodzi o art. 13 ust. 1 pkt 5 (podleganie ubezpieczeniu społecznemu rolników) i art. 13 ust.1 pkt 2.

W myśl tej ostatniej regulacji zasiłek chorobowy z tytułu niezdolności do pracy powstałej w czasie trwania ubezpieczenia chorobowego, jak i z tytułu niezdolności do pracy powstałej po ustaniu tytułu ubezpieczenia nie przysługuje za okres po ustaniu tytułu ubezpieczenia chorobowego, m. in. wówczas, gdy osoba niezdolna do pracy kontynuuje działalność zarobkową lub podjęła działalność zarobkową stanowiącą tytuł do objęcia obowiązkowo lub dobrowolnie ubezpieczeniem chorobowym albo zapewniającą prawo do świadczeń za okres niezdolności do pracy z powodu choroby. Odpowiednie stosowanie przepisu do świadczenia rehabilitacyjnego nakazuje uznać brak prawa do tego świadczenia m.in. wówczas, gdy ubezpieczony podjął stanowiącą lub mogącą stanowić tytuł ubezpieczenia chorobowego działalność zarobkową przed lub w czasie okresu, na jaki było albo wobec spełnienia przesłanek z art. 18 ust. 1 ustawy zasiłkowej powinno być przyznane świadczenie.

Taka sytuacja zachodzi w niniejszej sprawie.

Bezspornym było bowiem, że w dniu 27 grudnia 2019r. ubezpieczony wznowił zawieszone wcześniej prowadzenie działalności pozarolniczej. Działalność taka, bez wątplenia ukierunkowana na zarobkowanie, stanowi zgodnie z art. 11 ust. 2 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (wówczas t.j. Dz. U. 2019.300 z późn.zm) tytuł podlegania dobrowolnie ubezpieczeniu chorobowemu, gdy rodzi obowiązek ubezpieczeń rentowych i emerytalnego. W przypadku K. K. (1) obowiązek ten występował, skoro działalność pozostawała w tamtym czasie jedynym tytułem ubezpieczenia (art. 6 ust. 1 pkt 5 ustawy systemowej).

Podjęciem działalności pozarolniczą, K. K. (1) tracił zatem prawo do świadczeń z tytułu, który ustał (zatrudnienia). Mógłby natomiast uzyskać świadczenia z nowego tytułu (działalności), gdyby zgłosił się do ubezpieczenia chorobowego w związku z jego aktywowaniem. Tego jednak nie uczynił, a przynajmniej nie wykazał (ubezpieczony nie złożył nawet dowodu przekazania do organu w określonej dacie zgłoszenia dobrowolnie do ubezpieczenia chorobowego sprzed okresu zawieszenia k. 29, co pozwalałoby na rozważenie, czy nie doszło do wznowienia ubezpieczenia po podjęciu działalności). Nadto nie wykazał, by występował do organu o świadczenie rehabilitacyjne z nowego tytułu.

Kontynuowanie albo podjęcie działalności zarobkowej, o jakim mowa w art. 13 ust. 1 pkt 2 ustawy zasiłkowej, nie może być, gdy chodzi o działalność gospodarczą, rozumiane wąsko jako osobiste wykonywanie czynności przez przedsiębiorcę. Działalność stanowi bowiem tytuł ubezpieczenia nie tylko w przypadku bezpośredniej aktywności przedsiębiorcy, ale i gdy realizowana jest za pośrednictwem osób zatrudnionych (na podstawie różnych tytułów) czy podmioty trzeciej (podwykonawców). Dla wyniku sprawy nie ma więc istotnego znaczenia, czy i w jakim zakresie K. K. (2) samodzielnie wykonywał czynności w ramach wznowionej działalności. Podjęcie działalności tworzy domniemanie jej prowadzenia. Domniemania takiego ubezpieczony nie podważył. Przeciwnie, zatrudnienie innej osoby na podstawie umowy zlecenia czy podjęcie działań w celu uzyskania lokalu wskazują, że działalność była wykonywana. Dodatkowo świadczy o niej uzyskiwanie przychodów i ponoszenie wydatków rozliczanych w jej ramach. Pamiętać należy, iż wykonywanie działalności pozarolniczej obejmuje nie tylko świadczenie stanowiącej jej przedmiot usług, ale i czynności przygotowawcze, w tym obejmujące poszukiwanie kontrahentów. Zatem okresowy brak przychodu (taki przychód ubezpieczony uzyskał dopiero po kilku miesiącach) samodzielnie nie obala wskazanego wcześniej domniemania. Dla porządku wskazać należy, iż twierdzenia ubezpieczonego o braku osobistego zaangażowania w zakresie innym niż tylko formalne czynności w postaci zgłoszenia wznowienia i zatrudnienie zleceniobiorczyni nie są przekonujące wobec rozbieżności w słowach wymienionego i świadka co do zakresu zadań tej ostatniej. Nadto sam K. K. (1) przyznał, że podejmował osobiste działania celem uzyskania od Zarządu (...) w S. lokalu usługowego. Takowy został mu wydany w dniu 8 stycznia 2020 r., co potwierdzone zostało jego osobistym podpisem pod protokołem zdawczo-odbiorczym.

Kwestia ta jednak wobec wcześniej podniesionej argumentacji nie ma istotnego znaczenia, co czyni zbytecznym szersze odnoszenie się do niej. Podjęcie i kontynuowanie działalności pozarolniczej nawet przy śladowej własnej aktywności stanowi bowiem przeszkodę do uzyskania świadczenia rehabilitacyjnego z tytułu zatrudnienia, które wcześniej ustało.

Wskazana przeszkoda dotyczy jednak wyłącznie okresu od dnia podjęcia działalności tj. od 27 grudnia 2019r. Tymczasem K. K. (1) zakończył okres zasiłkowy z dniem 4 grudnia 2019r. i spełniał po tej dacie, co niesporne i co wynika z orzeczenia lekarza orzecznika ZUS, określone w art. 18 ust. 1 ustawy zasiłkowej przesłanki prawa do świadczenia rehabilitacyjnego.

Z brzmienia art. 13 ust. 1 pkt 2 ustawy zasiłkowej nie sposób wywodzić, by utrata świadczenia mogła dotyczyć okresu sprzed zaistnienia negatywnej przesłanki (w tym wypadku sprzed podjęcia działalności pozarolniczej) Przeciwno takiej interpretacji przepisu wypowiedzi się też orzecznictwo (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 9 stycznia 2012r. I UK 212/11)

W okresie 5 – 26 grudnia 2019r. spełnione zatem (choć potwierdzone później) były przesłanki pozytywne prawa do świadczenia i nie występowały przesłanki prawo to wykluczające. Tym samym za wskazany okres K. K. (1) świadczenie winien otrzymać.

Braku prawa do świadczenia za okres sprzed 27 grudnia 2019r. nie sposób wywodzić z art. 17 ust. 1 w zw. z art. 22 ustawy zasiłkowej. Rzeczywiście regulacja art. 17 ust. 1 ustawy zasiłkowej wiąże wykonywanie pracy zarobkowej z utratą zasiłku za cały okres orzeczonej niezdolności do pracy, a zatem i za okres sprzed potwierdzonego wykonywania pracy. Pamiętać jednak należy, iż regulacja odnosi się do zasiłku chorobowego przyznawanego w oparciu o zaświadczenia lekarskie wystawiane co do zasady na krótsze okresy niż przyznawane jest świadczenie rehabilitacyjne. Jej odpowiednie stosowanie nie powinno oznaczać więc utraty prawa do świadczenia rehabilitacyjnego za cały okres, na który było czy mogło być przyznane bez uwzględnienia realiów konkretnej sprawy.

Świadczenie rehabilitacyjne przyznawane jest na okres miesiąca albo wielokrotność tego okresu. Zważywszy na fakt, iż zgodnie z art. 17 ust. 3 ustawy zasiłkowej skutkujące brakiem prawa do świadczenia okoliczności wymienione m. in. w ust. 1 ustala się w trybie art. 68 ustawy tj. w drodze kontroli wykorzystywania przez ubezpieczonego zwolnień od pracy, można przyjmować, iż utrata prawa do świadczenia winna dotyczyć tego, kolejnego miesiąca korzystania ze świadczenia, w czasie którego zaistniało uchybienie albo, że utrata świadczenia dotyczy całego okresu od stwierdzonego w czasie kontroli przejawu aktywności zarobkowej. Sąd przychylił się do tego drugiego poglądu. Kontrola prowadzona przez organ nie wykazała nieprawidłowości w działaniach ubezpieczonego, nie wyklucza to jednak ustalenia w procesie sądowym, że ubezpieczony pracą zarobkową faktycznie osobiście wykonywał. Za pierwszy przejaw tej pracy na gruncie zebranego materiału dowodowego można byłoby uznać jednak dopiero podjęcie działalności zarobkowej i zawarcie zlecenia, co miało miejsce w dniu 27 grudnia 2019r., przy czym w realiach sprawy takie uznanie nie jest wcale w ocenie sądu oczywiste (zdaniem sądu dopiero czynności związane z uzyskaniem lokalu odpowiadają wykonywaniu pracy zarobkowej w rozumieniu art. 17 ust. 1 ustawy zasiłkowej). Kwestia ta nie wymaga jednak rozwinięcia, skoro i tak za okres po podjęciu działalności prawo do świadczenia wyłącza regulacja art. 13 ust. 1 pkt 2 ustawy zasiłkowej.

Gdyby przyjmować zgłoszenie podjęcia działalności za przejaw wykonywania pracy zarobkowej, o której mowa w art. 17 ust. 1 ustawy zasiłkowej, to przeciwko pozbawieniu ubezpieczonego prawa do świadczenia za okres sprzed tej daty przemawiałby cel regulacji. Wprowadzenie przez ustawodawcę art. 17 ust. 1 ustawy zasiłkowej miało na celu pozbawienie prawa do świadczeń osób, które wykorzystują okres orzeczonej niezdolności do pracy na wykonywanie zwykłego lub innego zatrudnienia czy realizację prywatnych celów przeczących chorobie lub mogących pogorszyć stan zdrowia, takich przykładowo jak prace remontowe własnego lokalu. Art. 17 ust. 1 ustawy zasiłkowej dotyczy zatem osób nieuczniwych – mogących wykonywać i często wykonujących pracę, a jednocześnie pobierających świadczenia z ubezpieczenia chorobowego mające rekompensować uwarunkowany niemożnością wykonywania zatrudnienia brak dochodu. Wymieniony przepis znajduje bez wątplenia zastosowanie w sytuacji, gdy pobierający zasiłek chorobowy czasowo – w niektóre dni czy godziny lub stale wykonuje zatrudnienie w okresie objętym stosownym zaświadczeniem

lekarskim. Nieco odmienna sytuacja zachodzi w sprawie niniejszej. W dacie zgłoszenia podjęcia działalności K. K. (1) nie legitymował się już zwolnieniem lekarskim. Postępowanie o świadczenie było w toku, a ubezpieczony nie znał i nie mógł zakładać jego wyniku, skoro nie był poddany badaniu orzecznika organu. Do tej daty (i dalej aż do otrzymania orzeczenia lekarza orzecznika), choć niezdolność do pracy po stronie ubezpieczonego występowała, to nie była jeszcze orzeczona. Ubezpieczonemu trudno zatem przypisywać naruszenie zasady określonej w art. 17 ust. 1 ustawy zasiłkowej.

Mając na uwadze wszystko powyższe sąd w oparciu o art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. zmienił zaskarżoną decyzję poprzez przyznanie K. K. (1) prawa do świadczenia rehabilitacyjnego na okres 5 – 26 grudnia 2019r. oddalając odwołanie w pozostałej części jako nieuzasadnione w oparciu o art. 477¹⁴ § 1 k.p.c.

Dokonując ustaleń faktycznych sąd oparł się na zgromadzonych dokumentach, których rzetelność i autentyczność, a w konsekwencji wiarygodność nie były podważane i nie budziły wątpliwości sądu. Sąd dał wiarę także ubezpieczonemu i przesłuchanym świadkom w zakresie w jakim ich twierdzenia korespondowały ze sobą i zgromadzonymi dokumentami. Za nieprzekonujące uznano te dowody w zakresie rozmiaru działalności K. K. (1) i aktywności jego samego i zleceniobiorczynie w ramach tej działalności wobec istotnych rozbieżności w omawianej kwestii w ich słowach.

ZARZĄDZENIE

1. (...)

2. (...)

3. (...)